PTA Filosofie Q-highschool schooljaar 2026-2027 cohort VWO 2025-2028

Syllabus Filosofie :FILOSOFIE VWO

Bij het examenprogramma filosofie zijn de volgende 5 domeinen aan de orde:

Domein A: Vaardigheden

Domein B: Wijsgerige antropologie

Domein C: Ethiek

Domein D: Kennisleer

Domein E: Wetenschapsfilosofie

Het centraal examen heeft betrekking op de subdomeinen A1 en A2, in combinatie met een door het College voor toetsen en examens vastgesteld onderwerp. Dit onderwerp is gerelateerd aan een van de domeinen B, C, D of E als hoofddomein, waarbij één of meer andere domeinen betrokken kunnen zijn, en de subdomeinen 1 van de domeinen B, C, D en E, die zowel afzonderlijk als in relatie met het onderwerp kunnen worden geëxamineerd. De explicitering van deze subdomeinen is in deze syllabus Filosofie vwo | 2026 | Examenblad.nl opgenomen.

Voor het centraal examen filosofie is sinds 2028 het onderwerp **Denken in de informatiesamenleveing** uitgewerkt. Dit onderwerp is gerelateerd aan het domein Kennisleer (D).

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A en: ten minste de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft; en indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: één of meer domeinen of subdomeinen waarop het centraal examen betrekking heeft; en andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.
In het schoolexamen komen in ieder geval domein A en de niet centraal getoetste (sub)domeinen aan de orde te weten: A, C1, C2, C3, D1, D2, en D3.

Domein A wordt in combinatie met de andere domeinen getoetst

PTA Q-highschool Filosofie VWO:					
Afname periode	***Domeinen/subdomeinen/ eindtermen:***	***Inhoud onderwijsprogramma;*** *Hoe bereidt de leerling zich voor op de toets?*	***Toetscode, -vorm en -duur***	***Herkansing ja/nee?***	***Weging***
Leerjaar 4, 5 en 6	**Domein A: Vaardigheden** Subdomein A1: Argumentatieve vaardigheden Subdomein A2: Onderzoeks-vaardigheden en benaderings-wijzen Subdomein A3: Oriëntatie op studie en beroep	Deze vaardigheden worden in de verschillende modules die hieronder vermeld staan, geoefend en getoetst.	nvt	nvt	nvt
Leerjaar 4 of 5	**Domein B: Wijsgerige antropologie** Subdomein B1: Centrale begrippen en toonaangevende visies Subdomein B2: Persoon, lichaam, geest en emotie Subdomein B3: De mens als redelijk wezen	Dit domein is vertaald in **twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen.** In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	1
(blok 1)		Module: **Hoe vrij zijn wij?** <u>Inhoud</u>: centrale begrippen en filosofen over vrijheid (antropologie) worden besproken en vergeleken <u>Voorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: hoofdstuk 1 Wijsgerige Antropologie uit Durf te Denken VWO + leerdoelen	**M0108** Schriftelijke toets, 90 minuten (weging 1)		
(blok 3)		***Of*** Module: **Kan een robot een bewustzijn krijgen?** <u>Inhoud</u>: centrale begrippen en filosofen over bewustzijn (antropologie) <u>Voorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: Reader: Kan een robot een bewustzijn krijgen?	**M0120** Schriftelijke toets, 90 minuten (weging 1)		

Leerjaar 4 of 5	**Domein C: Ethiek** Subdomein C1: Centrale begrippen en toonaangevende visies Subdomein C2: Het al dan niet universeel zijn van waarden Subdomein C3: Vrijheid en verantwoordelijkheid	Het domein Ethiek is vertaald in **twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen.** In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	2
(blok 2)		Module thema 1: **Ik ben geen racist** Inhoud: centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, met focus op thema racisme Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd Materiaal: hoofdstuk 2 Ethiek uit Durf te Denken VWO + leerdoelen	**M0193** Praktische opdracht (weging 2)		
		Of			
(blok 4)		Module thema 2: **Film en ethiek (tweedaagse)** Inhoud: centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken aan de hand van film (-fragmenten) Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities in werkvormen, opdrachten en gesprekken Materiaal: opdrachten Film en Ethiek en video's Q-High Channel Ethiek	**M0377** Praktische opdracht (weging 2)	nee	
Leerjaar 6 (blok 1)	**Eindexamenonderwerp** **Domein D: Kennisleer**	Module: **Goed denken** Inhoud: Syllabus thema 1 + 2. Is Kants oproep om zelfstandig te denken de juiste weg naar 'goed denken? Of is goed denken eerder een gezamenlijk proces?	**M0436** Schriftelijke toets 90 minuten	ja	2

		Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen Materiaal: Syllabus 'Denken in de informatiesamenleving', lesboek en video's Q-High Channel.			
(blok 2)		Module: **Media en democratie** Inhoud: Syllabus thema 3+4 Hoe wordt ons denken gevormd door de media? En welk effect hebben de media op onze democratie? Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen Materiaal: Syllabus 'Denken in de informatiesamenleving', lesboek en video's Q-High Channel.	**M0437** Schriftelijke toets 90 minuten	ja	2
(blok 3)		**Module De informatiesamenleving** Inhoud: Syllabus thema 5 Hoe kunnen we als individu goed denken in de sociale wereld van de informatiesamenleving? Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen Materiaal: Syllabus 'Denken in de informatiesamenleving', lesboek en video's Q-High Channel.	**M0438** Praktische opdracht	nee	2
Leerjaar 4 of 5	**Domein D: Kennisleer** Subdomein D1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	Het domein kennisleer is vertaald **in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen.** In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	2

(blok 2) (blok 2)	Subdomein D2: Ervaring en waarheid Subdomein D3: De contextualiteit van kennis	Module thema 1: **The Matrix: we leven allemaal in een droom** Inhoud: centrale kerntheoretische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, rondom de film The Matrix Voorbereiding op toetsing: oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd Materiaal: Durf te denken, H3 ***Of*** Module thema 2: **Welke kleur heeft de waarheid ?** Inhoud: centrale kerntheoretische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, rondom de kwestie van betrouwbaarheid van de kennis in de huidige (Post-Truth) samenleving Voorbereiding op de toets: oefen met de verschillende kentheoretische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen Materiaal: Cogito en Durf te denken	**M0187** Schriftelijke toets 90 minuten (weging 2) **M0329** Schriftelijke toets 90 minuten (weging 2)		
Leerjaar 4 of 5	**Domein E: Wetenschapsfilosofie** Subdomein E1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	Het domein wetenschapsleer **is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen.** In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	2
(blok 3)	Subdomein E2: Wetenschappe-lijke kennis Subdomein E3: Wetenschap en samenleving	Module thema 1: **Wetenschappelijke vergezichten op de toekomst**** Inhoud: centrale wetenschapsfilosofische begrippen en theorieën worden besproken en vergeleken, rondom de vraag welke plaats wetenschap inneemt (en zou moeten nemen) in onze samenleving	**M0197** Praktische opdracht (weging 2)		

(blok 3)	Zie hierboven	Voorbereiding op de toets: doe je eigen onderzoek en oefen met de filosofische posities (in de les) en met het debatteren over deze posities. Materiaal: Cogito: wetenschapsfilosofie. ***Of*** Module thema 2: **Veranderende wereldbeelden** Inhoud: aan de hand van jouw eigen onderzoekjes bespreken we centrale wetenschapsfilosofische begrippen en filosofen. Je reflecteert hierop in je eigen onderzoekjes en essay Voorbereiding op toetsing: doe je eigen onderzoek en oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd Materiaal: Durf te denken	**M0055** Praktische opdracht (weging 2)	Ja	1
(blok 1) (blok 4)	**Domein C: Ethiek** **Domein: Sociale en politieke filosofie**	Module: **Mag dat!? Goed en kwaad in de rechtszaal** Het lastige is dat niet iedereen hetzelfde denkt over wat mag en níet mag en over wat rechtvaardig is en wat niet. In deze uitdagende module leer je met elkaar denken, schrijven en discussiëren over recht en rechtvaardigheid. We gaan hierbij kijken naar de actualiteit en beroemde rechtszaken en maken gebruik van 'serious games'. Als het lukt, brengen we ook een bezoekje aan de rechtbank **Of** Module: **De gelukkige samenleving** Inhoud: centrale begrippen en stromingen uit de sociaal - politieke filosofie worden besproken en getoetst aan de vraag wat de ideale samenleving is.	**M0185** Praktische opdracht **M0196** Praktische opdracht	Ja	1

		<u>Materiaal</u>: Reader Geluk			
(blok 2) (blok 3)	**Domein A: Vaardigheden**	Module**: Leren debatteren voor Filosofie** (dagmodule)* <u>Inhoud</u>: filosofische vaardigheden aanleren door debat <u>Voorbereiding op toetsing</u>: oefening vaardigheden tijdens dagmodule. <u>Materiaal</u>: reader Leren debatteren Filosofische vaardigheden komen ook aan bod in de overige modules. **Of** Module: **Filosofisch toveren** (dagmodule)* <u>Inhoud</u>: filosofische vaardigheden door discussie veronderstellingen, betoog analyseren, beoordelen en opzetten. <u>Voorbereiding op toetsing</u>: oefening vaardigheden tijdens de dagmodule <u>Materiaal</u>: reader Filosofisch toveren Filosofische vaardigheden komen ook aan bod in de overige modules.	**M0338** Praktische opdracht **M0195** Praktische opdracht	Nee Nee	1 1
(blok 3)	**Domein A: Vaardigheden** **Domein D: Kennisleer** **Domein E: Wetenschapsfilosofie**	Module: **Complotdenkers of waarheidszoekers voor filosofie** (dagmodule)* <u>Inhoud</u>: We analyseren complotten en denken na over de grens tussen kritisch denken en complotdenken. Hierbij gaan we aan de slag met (complot-)video's analyseren en maken.	**M0292** Praktische opdracht	Nee	1

(blok 1 en 4)	**Domein: Sociale politieke filosofie**	Voorbereiding op toetsing: oefening vaardigheden tijdens dagmodule en voorbereidende opdracht. Materiaal: voorbereidende opdracht en materiaal tijdens de dagmodule. **Of** **Module: Filosofie van de technologie voor filosofie** (dagmodule)* Inhoud: We onderzoeken de toekomst van technologische ontwikkelingen en bespreken de wenselijkheid van die ontwikkelingen. In een denktank zoom je in op de toekomst van een techniek en kom je tot een advies hierover. Voorbereiding op toetsing: oefening vaardigheden tijdens dagmodule en voorbereidende opdracht. Materiaal: voorbereidende opdracht en materiaal tijdens de dagmodule. **Of**	**M0174** Praktische opdracht	nee	1
Berekening cijfer schoolexamen:		**((M0108 of M0120) + 2*(M0193 of M0377) + 2*(M0436+ M0437+ M0438) + 2*(M0187 of M0329) + 2*(M0197 of M0055) + (M0185 of M0196)) + (M0338 of M0195)+ (M0292 of M0174) / 16**			

***** Een leerling mag per parcours per schooljaar maximaal 1 dagmodule volgen, tenzij de eigen school toestemming geeft voor 2 dagmodules.

Overzicht domeinen per module

DOMEIN	A	B	C	D	E	SE-STOF	CSE-STOF
M0108	X	X				X	X

M0120	X	X				X	X
M0193	X		X			X	X
M0377	X		X			X	X
M0436	X			X		X	X
MO437	X			X		X	X
M0438	X			X		X	X
M0187	X			X		X	X
M0329	X			X		X	X
M0197	X				X	X	
M0055	X				X	X	
M0185	X		X				
M0338	X					X	
M0174	X		X	X		X	
M0196	X		X			X	
M0195	X					X	
M0292	X			X	X	X	